

Leerrede over Galaten 5: 6, uitgesproken op Woensdagavond 1/06/49 te Schiedam door H. Hofman, evangeliedienaar.

Zingen - Psalm 119: 17 en 18

Lezen - Galaten 5

Voorrede.

Waar belangen werken en men het verkeer heeft onder Gods Woord, onder het Evangelie, dan schijnt het ons toe, dat het wel zó moet zijn, dat wij van week tot week in de kennis, in het verstand en in de wetenschap van de zaken van Gods Koninkrijk moeten toenemen. Maar - ik leg er de nadruk op - wanneer wij niet in wat godsdienst kunnen opgaan en wanneer wij werkelijk innerlijke belangen hebben, dan doet het zich aanzien of wij van week tot week, en van dag tot dag, àl meer in onze onkunde openbaar worden.

Hoe zijn nu die zaken? Nemen wij in kennis toe, of is het juist het tegenovergestelde? Gods Woord leert ons: "Al wat openbaar maakt, is licht." Wij zijn mensen die zo diep gevallen zijn, dat de apostel het noemt: "en derven allen de heerlijkheid Gods". Dat bestaat niet alleen in het missen van gerechtigheid en heiligheid, maar het beeld Gods bestond ook in kennis. Dàt zijn wij óók kwijt!

Wanneer dan het Evangelie op ons inwerkt in de belangen die wij hebben, dan wordt openbaar gemaakt, dat wij in onszelf geen kennis hebben, dat wij blind zijn voor 's hemels wegen. Hebben wij dat tot onze schade? Neen! Maar het is daartoe, dat wij nu met de belangen die wij hebben, óók de behoefte openbaar zou worden om geleerd en onderwezen te worden.

Uit hetgeen wij zongen van de 119e Psalm, bemerken wij zelfs, dat de psalmdichter, die een oud en geoefend kind Gods was, niet iemand was die genade en kennis en wetenschap (bij wijze van spreken) als zó op zak had, dat hij het maar voor het grijpen had. Want hij spreekt zich hier uit: "Leer mij, o HEER, de weg door U bepaald."

Wat àchter hem lag, wat hij geleerd had, dat wist hij, maar hoe moest het nu verder? Nu is hij dus (wat openbaar maakt, is licht) zulk een verlicht kind Gods, dat hij niet kan reizen op kennis, en genade die geweest zijn. Want wij kunnen niet òp genade reizen, maar wel mèt genade. Wat geweest is, is geweest. Telkens hebben wij nieuw nodig, anderszins viereen onze eigen inzichten hoogtij, dus dan gaan wij betrekkelijk tòch ons eigen pad!

Wij bemerken dan, dat de psalmdichter wel in het bijzonder een zeer eenvoudige geweest is, om voor de dag te komen met: "Leer mij." Bij alle genade die bij hem is gewrocht, is hij niet hooghartig, zodat hij in zijn spreken ook niet afstoot degenen, waar nog slechts in beginsel, de uitgang des harten, aan het werken is: dat ik U kenne, de enige en waarachtige God. Maar diegenen neemt hij zelfs méé. Want in de verzen die wij zongen - die toch als een gebed zijn - daarin neemt hij hen op.

Waar belangen zijn, die behoeven niet te zeggen: "dàt is zo'n verheven vers, dat kan ik niet meezingen, hoor. Ja, dat David dat kon zeggen: "Leer mij, o HEER, de weg door U bepaald; dan zal ik die ten einde toe bewaren", en: "Doe mij op 't pad van Uw geboden treên." Het is toch vanzelfsprekend dat ons hart als het ware vertolkt is zo er belangen bij ons zijn, want daar doen wij in méé, daar worden wij in opgenomen.

Laat het dan voor ons zo zijn, dat het ons opwekke, om dan niet te zijn boven hetgeen wij zijn, maar laten wij de eenvoudigen zijn, de onwetenden in onszelf, om dan alles bij die hoge God te zoeken en van Hem af te bedelen. Die heeft nooit iemand afgewezen, noch afgestoten. Hovaardij heeft Hij altijd gehaat, maar bedelaars heeft Hij nooit ledig weggezonden.

Ik vraag daartoe dan uw aandacht voor een gedeelte uit Gods Woord en leer. Dat God het ons heilige, opdat wij zouden verstaan wat de rechte weg is die wij te bewandelen hebben. Zoeken wij echter vooraf Gods aangezicht om een verbeurde zegen.

Tekst.

Het woord waartoe wij uw aandacht vragen, vindt u in het zesde vers van het ons zoëven gelezen 5e hoofdstuk van Paulus' zendbrief aan de Galaten, waar Gods Woord aldus luidt:

Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht noch voorhuid, maar het geloof, door de liefde werkende.

Leerrede.

Wie wenst niet, een waar en oprecht christen te zijn? Toch zeker al degenen die wel eens gezien en bemerkt hebben de waardigheid van Gods Wezen om gediend te worden op de passende wijze, zoals het Hem welaangenaam is. In het woord, hetgeen uw aandacht is voorgelezen, vinden wij zulk een inhoud, dat, als die ons eigen is, wij eigenlijk een oprecht christen zouden zijn, Gode aangenaam.

Uit dit hoofdstuk hebben wij dan gehoord, dat de apostel de gemeente te Galatië aanmaant, om te staan in de vrijheid waarmede Christus hen vrijgemaakt heeft. Nu zou men zeggen, maar Jezus zegt toch Zelf: "Indien dan de Zoon u zal vrijgemaakt hebben, zo zult gij waarlijk vrij zijn?" Dat Paulus nu hier gaat zeggen: om daarin te staan, in die vrijheid! Waren zij daar dan niet meer in? Neen! Zij genoten daar de vrucht van die vrijheid niet meer, zij waren op een bijpad getreden. Er waren leraars in de gemeente gekomen, die hun een ander Evangelie geleerd hadden, namelijk: dat bij het geloof in Christus - om gezaligd te worden - nog apart werken der wet moesten bijkomen. Dus, dat zijzelf nog bij het geloof en het betrouwen in Christus werken zouden doen, waarop zij ook nog enig betrouwen konden hebben, of nog wat steunsel.

Dat is van dien aard, dat Paulus het noemt: "Wie heeft u betoverd!" Dat is toch even een woord! Om vlakweg tegen de gemeente - en dat nog wel ware begenadigde mensen - op zulk een wijze te spreken: "Gij uitzinnige Galaten, wie heeft U betoverd dat gij der waarheid niet zoudt gehoorzaam zijn?" Toch is dit openlijk Paulus' woord, rechtstreeks aan hun adres.

Dan moeten er bij de apostel toch wel gegronde redenen geweest zijn om zó tegen hen te velde te trekken? Inderdaad, dat was ook het geval. Want nu gingen zij naast Christus' eigen werk wat erbij stellen, en daar zag Paulus dit in, dat Christus daardoor geheel op de achtergrond zou komen, en de werken op de voorgrond, zodat Christus hun ijdel zou worden. Dat is voor Paulus, die tot verantwoording van het Evangelie geroepen is, zulk een verschrikkelijke zaak, dat hij van het begin tot het eind van zijn brief, daartegen te velde trekt, om dat als ongedaan te maken en hen daarin op te leiden, dat, wilden zij hier welgetroost kunnen leven en nog eens zalig sterven, dan moesten zij niets anders hebben dan Jezus Christus, en Dien gekruist.

Het werk dat Jezus Christus aan het kruis gedaan had, dat alleen is Gode aangenaam en welgevallig. Een werk dat ten volle beantwoordt aan alle eisen, zowel van de Wet alsook van het heilig recht van God. Dat is een werk, waarin zowel de eerste als de tweede Wetstafel tot hun recht komen. Want wat Christus gedaan heeft, is geweest in zuivere liefde en tot eer van God, en ten andere in reine en zuivere liefde tot de zaligheid van gevallen schepselen.

Eiste de Wet, dat er zonder bloedstorting geen vergeving was: Christus liet Zijn bloed vloeien. Vorderde de Wet en de gerechtigheid, dat de ziel die gezondigd had, sterven moest, en had Christus op Zich genomen om Borg te zijn: Hij is te Zijner tijd voor de goddelozen gestorven. Alzo heeft Hij aan de Wet voldaan.

Van niet enig mens wordt gevraagd om er nu ook nog een handje aan te helpen, er ook nog iets aan te doen, want Jezus Christus heeft het gedaan.

Als nu de mens zelf werkt, dan stelt hij zijn werk bij het werk van Christus, alsof dat niet volkomen ware! Zo wordt daardoor Jezus Christus in de volkomenheid van Zijn Middelaarsarbeid als openlijk in het aangezicht geslagen, en als wederom gekruist en verworpen! Daarbij komt nog, dat onze werken Gode niet welgevallig zijn. Want de gerechtigheid die in het gericht van God bestaan kan, moet aan de Wet Gods in alle stukken gelijkvormig zijn. De beste werken van ons, van ... een gevallen mens,... zijn met zonde bevuil. Daarom kan God die niet als van onze hand aannemen, want het is van een gevallen mens, en daar zit "eigen ik" achter. Daar zitten eigen bedoelingen in, daar zit in van het verderf van onze afkomst, waar God niet mee te doen kan hebben. Zo moeten onze werken verzinken voor God, die kan Hij van onze hand niet aannemen. Maar het werk Zijns Zoons, als Borg en Middelaar, heeft Hij kunnen aannemen, daar dat beantwoordt aan alle eis van de Wet en van Zijn onkreukbaar recht.

Wanneer dan aan de gemeente te Galatië, Jezus Christus gepredikt is, en zij dat gelovig hebben omhelsd en aangenomen, gerechtvaardigd en gezaligd zijn uit dat geloof, zo is het toch als op een zij- en bijpad treden, wanneer zij nu van het geloof om zich in volkomenheid aan Jezus Christus te houden, afwijken en daarbij werken doen, zèlf doen, om daardoor God te behagen? Daarom is Paulus' woord hier, in de grootste liefde (niet om in de gemeente te heersen, maar om hen te dienen): "Staat dan in de vrijheid, met welke ons Christus vrijgemaakt heeft, en wordt niet wederom met het juk der diestbaarheid bevangen."

Hij wil zeggen: gij moogt een zoon zijn, een dochter, alsof gij een ingeborene des huizes zijt, en verlaagt gij u nu tot een knecht, tot een dienstbare, ja stelt gij u onder het zware juk der Wet, waaraan gij nooit kunt voldoen of beantwoorden, dus wat u nooit rust en vrede bezorgt?

Dan volgt er zelfs in vers vier: "Christus is u ijdel geworden, die door de wet gerechtvaardigd wilt worden; gij zijt van de genade vervallen!" Helemaal terecht gekomen bij de Wet, en bij de dienstbaarheid, en van de genade vervallen. "Want - zegt hij - wij verwachten door de Geest, uit het geloof, de hoop der rechtvaardigheid." Niet uit de Wet en uit de werken, maar door de Geest. Het is de Geest Gods Die het geloof werkt, dus ons toebrenge wat wij van nature niet hebben.

Werken hebben wij van nature wel, maar geloof niet. Want wij zijn door de zonde geheel van God los, gescheiden, en hebben voor alles geloof, behalve voor God en Zijn genade.

Nu wordt het geloof ons aangebracht, dat is een werk des Geestes. Door de verkondiging van het Evangelie, waardoor ons Christus en Zijn arbeid - als beantwoordend in alle nood en dood, oordeel en verlorenheid - zó wordt voorgesteld, dat dat als bus en deksel in elkaar sluit, waardoor het hart zodanig wordt gevormd, dat wij, uit de heerschappij en het overwicht op ons, geloven dat er geen andere weg tot zaligheid is dan alleen door de arbeid van Christus. Hierdoor wordt de ongelukkige stakker en sterveling gedrongen, zich dáár alleen aan te houden, en dat als enig redmiddel aan te grijpen, om daarin de zaligheid, de rechtvaardigheid en het eeuwige leven te zoeken, omdat het er buiten niet is.

Nu volgt daarop ons tekstgedeelte: "Want in Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht noch voorhuid."

Is het hier de bedoeling van de apostel de Joden te beledigen en de heidenen voor te trekken? Neen, in het allerminst niet. Paulus' bedoeling is niet om iemand te beledigen of voor te trekken, maar hij wil in zuiverheid voor ogen stellen, wat in het rijk van Christus geldt.

Daarom zegt hij hier, dat in de kerk en gemeente Gods, in het rijk van Christus, geen besnijdenis geldt, om daardoor vóór te hebben tot zaligheid, net zo min als de heidenen, die onbesneden waren, daardoor ten achter zouden staan. Neen, hij stelt hen op één lijn.

Onder de benaming van "besnijdenis" verstaan wij al de werken waar de Joden van nature in leefden en opgingen, gelijk hij ook zegt: "En ik betuig wederom aan een iegelijk mens, die zich laat besnijden, dat hij een schuldenaar is de gehele wet te doen." Dus, dat daaronder begrepen zijn al de werken waar een godsdienstig mens zo hoog mee staat. Inzonderheid in die tijd de Joden met: ik ben besneden, en wij onderhouden inzettingen, onthouden ons van spijs en drank. Immers, zij onderhielden de wet van Mozes, leefden bij de inzettingen en rechten en allerhande ceremoniën en plechtigheden en offeranden. Ja, wil Paulus zeggen, maar nu in het rijk van Christus (Christus is het einde van de Wet) zijn alle plechtigheden en ceremoniën opgehouden, want alles is in Christus Jezus tot vervulling gekomen.

Alles wat onder het Oude Testament geweest is, zijn zaken geweest om het volk en de kerk onder het Oude Verbond op te leiden, en om onder hen levendig te houden de beloftenissen die reeds in het paradijs waren geschied, en toen al golden en vervolgens door de eeuwen heen, door God zijn onderhouden tot zaligheid.

Maar nu geeft Paulus te kennen, dat al die werken op zichzelf genomen in dat Koninkrijk niet gelden. De apostel is hier dus, zouden wij zeggen, streng. Want hij zet een godsdienstig mens met al zijn godsdienst en werken eenvoudig buiten het Godsrijk, en zegt dat zij daarin geen deel hebben als zij niets anders hebben dan deugd, plicht, goed werk, en: zus en zo moet het. Die zet hij dus buiten het rijk van Christus. Dat is enerzijds.

Anderzijds zet hij er ook buiten wat hij hier in onze tekst verder noemt: "noch voorhuid", dus dat ook de voorhuid geen kracht heeft. Want zódanig staat het er: "In Christus Jezus heeft noch besnijdenis enige kracht noch voorhuid." Wat hebben wij dááronder te verstaan? Wie de voorhuid hadden, dat waren de heidenen. Die hadden oorspronkelijk geleefd buiten de wet van Mozes en alle ceremoniën en plechtigheden; zij waren afgodendienaars.

Nu zou mogelijk gezegd kunnen worden: "ja hoor, al dat godsdienstvertoon baat ook niet. Men kan gerust een eind weg leven, want ja, kijk eens, als God door Zijn Geest werkt, Die werkt vrij. Hij kan genade schenken en ook onthouden en daar is toch van des mensen zijde niets aan te veranderen.

Maar nu stelt Paulus die aan de andere zijde ook buiten het Koninkrijk. Hij wil hier te kennen geven, dat men met godsdienst, werken en allerhande plichten, met: "De Héére moet het komen doen", al klinkt dat nòg zo rechtzinnig, ook buiten het rijk van Christus staan. Dat brengt ons ook geen voordeel aan.

Dat zijn de twee uitersten, de twee einden, waar wij steeds op moeten letten. Want dat zijn de twee einden waar satan zo geducht mee werkt. Die drijft een mens eerst op in godsdienst, plicht, goed werk, deugd, dit laten, en dat doen, om Gode aangenaam en welgevallig te zijn, waardoor hij Christus en de genade niet nodig heeft, en helemaal uit het oog verliest.

Anderzijds kan er zulk een belijdenis zijn: "ja, hoor eens, het is helemaal een werk van Gods genade, en (om een gezegde te gebruiken dat tegenwoordig in protestants (!) Nederland veel de rondte doet, en wel met name onder degenen die "rechtzinnigheid" voorstaan) God pikt er zo maar hier en daar eens één uit om zalig te maken."

Geheel onbijbels, want daardoor raakt men ook op een hellend vlak, dat een mens hier dan maar kan leven zoals hij wil. Ik weet dat die dingen zó ver worden doorgedreven, dat, als er jongelui zijn die zelfs naar de bioscoop, danszaal of dergelijke gelegenheden gaan, naar circussen, kortom op plaatsen komen waar zij niet behoren, dus grote werelddienaars zijn die in de zonde leven, dat er zelfs dan wordt gezegd: "och ja, wat is een mens!" En dat er dan van zo iemand soms ook nog wel wordt gezegd: "ja, maar het is een rondborstige jongen hoor, of een eerlijke meid, zij komen net voor de dag zoals zij zijn, en de hemel is vrij in zijn werk, want als zùlken aangegrepen worden, dan worden dat doorgaans de helderste christenen!"

Kan men dat staande houden en durft men daarmee te komen voor het alziend oog van God? Of ligt het op het pad van de ouders om hun kinderen van de kwade weg af te houden en te vermanen zolang het in hun vermogen is, en, als dat niet gaat, dat zij dan God er over aan- en inroepen? Maar in plaats daarvan, noemt men het nu nog wel een rondborstige jongen, of een eerlijke meid, die voor de dag komen zoals zij zijn!

Het gaat zelfs nog wel zo ver, dat, als er zijn die zich schikken onder de godsdienst uit gehoorzaamheid aan de ouders, of in zoverre als er consciëntieovertuiging is, of door enig beslag dat er ligt, men dan zegt: "ja hoor, dat is ook wat vroomheid, dat is ook niets." Maar dan geldt nochtans Jezus' Woord: "met welke maat gij meet, zal u weder gemeten worden."

Als dan iemand zijn rol in de wereld laat aflopen, en God grijpt zo iemand aan, dan kan zo iemand zijn leven lang gaan lopen kauwen op hetgeen hij gedaan heeft. Hij kan het zelfs weer terugzien in zijn kinderen, die hij niet van de kwade weg kon afhouden, waaruit hij moet zeggen: "de appel valt niet ver van de boom."

Wat is dan de zaak? Immers dit: dat het twee einden zijn waarmee satan werkt. Enerzijds om een mens in vroomheid wat te doen worden, waardoor hij Christus niet nodig heeft, en anderzijds om hem zover ter linkerzijde te doen afwijken, dat hij Christus en de genade ook niet nodig heeft, maar er bij kan gaan zitten, want ... het is een werk van de Heere, Die moet het doen. Beide is fout, het één zowel als het ander.

Wij zijn redemachtige schepselen, door God begiftigd met kennis, verstand en oordeel, en Hij stelt ons de voortreffelijkheden van Zijn Wet voor, en komt door Zijn Woord en leer tot ons als tot redemachtige schepselen. Nu is de zaak: wat doe ik persoonlijk daarmee? Word ik daaronder bewogen om uit te treden tot mijn Schepper in het:

Leer mij, o HEER, de weg door U bepaald,... en
Doe mij op 't pad van Uw geboden treên?

Dat is op zijn plaats.

Paulus sluit dus het één zowel als het andere buiten het rijk van Christus. Maar wat sluit hij in het rijk van Christus? Wat behoort er in, wat heeft er als een thuis, een plaats? Dan spreekt hij over het geloof, en voegt erbij: "door de liefde werkende".

Ik zal het verdere van de avond niet bij het geloof alleen stil blijven staan, maar inzonderheid de nadruk leggen op: "door de liefde werkende."

Van het geloof zeiden wij reeds, dat het gewrocht wordt door de Heilige Geest, en wel middellijk door de verkondiging van het heilig Evangelie. Het geloof wordt dus van buiten af door de kracht en genade des Geestes aangebracht en toegebracht.

Hoe zijn de "onderwerpen" waar het geloof bij aanvang gewrocht wordt? Dat zijn ongelukkigen, die moeten aanpakken van de ellende van hun staat. Vooreerst kunnen zij niet afwijken ter linkerhand, in deze zin, om door te gaan en te leunen op: "ja hoor, de Heere moet het komen doen." Ten andere kunnen zij ter rechterhand niet leunen op: "ik ben godsdienstig, en dit doe ik, en dat laat ik enz.", waardoor men zich verheft boven een ander. Zo iemand, die een onderwerp is - waar het geloof gewrocht wordt - is zich bewust een verantwoordelijk schepsel Gods te zijn. Nu kunnen wij uit kracht van ons verderf en onze afkomst niets anders dan schuld bij schuld vermeederen, en zonde bij zonde toevoegen.

Die kwade boom kan dus geen goede vruchten voortbrengen. Maar wij zien ons als rijp worden voor een eeuwig en gewis verderf, en voor de eeuwige ondergang. Een ander vooruitzicht heeft zo iemand niet. Wij zijn in zonde, onder de Wet en onder de vloek. De Wet eist!

Bij de minste overtreding spreekt de Wet de vloek uit, want: "Vervloekt is een iegelijk, die niet blijft in al hetgeen geschreven is in het boek der wet, om dat te doen." Daaruit geraakt zulk een mens als in een reddeloze staat en toestand bij zichzelf. Want hij is buiten God en Zijn zalige gemeenschap, hij is God kwijt, en daarbij onder de vloek en het oordeel.

Het is nog de lankmoedigheid en de verdraagzaamheid Gods dat de grond ons nog draagt, dat het oordeel niet op ons uitstort, dat God de fiolen van Zijn toorn niet op ons ontlast. Waar moet dat heen? Zo blijft er niets anders over - hoe men ook daartegen is - dan, dat men zich moet gaan onderwerpen: ik ben in een verloren staat en toestand, het is bij mij reddeloos verloren.

Daar het nu bij ons ten einde raad is, dat wij het niet meer weten, daar wil God nog openbaar brengen, dat er nog redenen bij Hem vandaan zijn, van zaligheid en eeuwig leven, om daarop te hopen. En naarmate wij onderwerpelijk geschikt zijn, wil God dat werk Zijner Goddelijke genade aan ons ontdekken en openbaar brengen.

Wat teweeg brengt - waar dat werk van genade openbaar komt als beantwoordend in onze staat en ons geval - dat zulk een mens gelóóft, uit de toediening die er is, uit de openbaarbrenning van dat werk en uit de liefde waarmede het vergezelschap gaat. Die gelooft: dan kan ik nog zalig worden; die gelooft in de barmhartigheid en in de genade van God, gelooft in Jezus Christus en de zaligheid door Hem.

Dat kan wel van dien aard zijn, dat zo iemand door dat overwicht denkt: ik ben zalig. Want dat werk kan zo'n beslag op iemand leggen, dat men op die tijd zelfs helemaal niet in zijn zonden kan komen, dat het zelfs is alsof dat voorbij is. Dat ligt helemaal bedekt, ten onder. Ja, het kan zelfs wel zo zijn: "ik heb nu waarlijk vrede, want van toorn van God, van Zijn verbolgenheid en oordeel merk ik dat niet meer.

Dat kan langer of korter duren. Ik heb het indertijd 3 dagen gehad, dat ik dacht dat ik zalig was. Ik liep te zingen:

De Heer is mijn Herder!

'k Heb al wat mij lust;

Hij zal mij geleiden,

naar grazige weiden.

Hij voert mij al zachtkens

aan waat'ren der rust.

Maar daar ontdekt zich op een morgen - nadat het drie dagen geduurd had - wat er was en wat er niet was. Ja, er was ontdekt van heel dat werk, dat had ik gelovig omhelsd. Ik had één geluk bij mijn ongeluk: ik kon zalig worden uit genade. Maar ja, er kwam voor de dag, dat ik het niet had. Wat blijft er dan over? Wat er gewrocht is blijft liggen. Ik zal een woord gebruiken van de profeet Jesaja: "de ogen dergenen, die zien, zullen niet terugzien, en de oren dergenen, die horen, zullen opmerken." Want dan zal de ellende en het ongeluk verder de drijfveer worden: "HEER, waar dan heen? Tot U alleen." Zo leert men, omdat men gelooft, de toevlucht nemen tot God. Daarom wordt dat genoemd: toevluchtnemend geloof. Adam vluchtte van God af, maar zó'n mens gaat de toevlucht nemen tot God. Wonderlijk is het met het geloof. Want naarmate daarvan werkt, bevrijdt het geloof (want dat is een reinigmakende genade) ons en zet ons ook verder uit onze werken, breekt ons betrouwen buiten God en Christus af en doet ons kennen de naaktheid en ontbloetheid van onze staat.

Ja, als het verder zijn doorwerking heeft, dan is bij ons de dood en bij Hem het leven. Dan kan het zelfs zo zijn, zoals het was met het volk Israëls nadat het de woestijnreis achter de rug had en voor de Jordaan stond: heel het beloofde land voor zich en geen voetstap er in. Zo kan het bij ons zijn: alles zien, maar ... wij hebben het niet in bezit.

Opdat dàt - ons ongeluk, en heel de zaligheid alleen in Jezus Christus - dan teweeg zou brengen, dat er geen rust kan zijn voor en aler men in het geloof verenigd is met Hem. Daarom wordt het geloof ook genoemd: zielzaligend! Het wordt ook genoemd: rechtvaardigend of rechtvaardigmakend geloof te zijn.

Het geloof kan niet rusten, en het onderwerp waar het geloof werkt kan zelf ook geen rust hebben, voor en aler men terecht komt waar men zijn moet, en als een verlorene valt onder de rechten van God; en Christus - als de Bedienaar des heiligdoms - leert kennen. Die, wat Hij aan het kruis heeft verworven, aan ons vermaakt en schenkt, en wij dat door geloof omhelzen en aannemen met een hartelijk amen, en Christus eigenen als onze Zaligmaker.

Dàt geloof, dàt geldt, zegt Paulus. Hij noemt dat een geloof dat door de liefde werkende is. Want het geloof is geen dood ding, in de zin van: "Wat is dat voor een mens? Oh, dat is een gelovige. Ja, en dat is nog wel een bewust gelovige. Ja, dat is zo lang geleden, en toen is het zus en zo gegaan, en sindsdien bekeerd." Neen! Paulus leert hier wat anders, zeggende dat het geloof werkende is door de liefde.

Wij zouden het zó kunnen uitdrukken, dat het geloof is als een vruchtdragende boom, waaraan de vruchten openbaar komen. Een waar gelovige is iemand, waar het inwendig - in het hart - goed en recht gesteld is. Want God, een mens aanziende in het geloof, door het geloof in Jezus Christus, ziet hem aan in de arbeid van Christus als had hij nooit zonde gehad noch gedaan, ja als had hijzelf al de gehoorzaamheid volbracht die Christus voor hem volbracht heeft.

Dus Hij ziet iemand, die in het geloof verenigd is met Christus, zó in Hem aan, dat het dan ook wordt genoemd: een in Christus zijn, als een nieuw schepsel. Gelijk ik deze zakdoek heb, die gij allen kunt zien, maar ik kan hem zó in mijn hand sluiten, dat er niets meer van te zien is. Zo ziet, indien wij door het geloof in Jezus Christus zijn, God onze zonden niet, noch onze afkomst. Hij ziet ons aan in de gerechtigheid van Zijn Zoon, en ziet geen zonde in Zijn Jakob noch overtreding in Zijn Israël. Zo zijn wij voor God rein en heilig.

Nu komt dat ook in vrucht voor de dag. Welke vrucht is dat? De liefde! Het wordt genoemd: "het geloof, door de liefde werkende." "Het is onmogelijk - zegt onze Heidelberger - dat, zo wie Christus Jezus door waar geloof is ingeplant, niet zou voortbrengen vruchten der dankbaarheid." Zulk één offert God een rein gemoed, die brengt Hem spijsoffer toe in een rein vat. Dat is een gereinigd hart. Dan brengen wij Gode dank, en geven Hem eer.

Jezus Christus heeft een eeuwige en Goddelijke liefde, ja zulk een liefde: Hij stoot niemand af, wie het is, is het. Want al waren er ouders met kinderen, waar de discipelen van zeiden: "ik zou maar doorgaan (ja, je kon er toch geen kleuterschool van gaan maken. Neen, en dan dat gezeur en het gehuil, dat werd toch niets), dan zei Jezus: "Laat de kinderkens tot Mij komen, en verhindert hen niet; want derzulken is het Koninkrijk der hemelen." Hij wilde zondaars zalig maken. Hij sprak met een vrouw bij de waterput - de Jakobsbron - op wier leven veel aan te merken was. Hij wilde met allen spreken, Hij wilde aan allen Zijn liefde bewijzen, zelfs aan een Judas. Dáár zei Hij nog tegen: "Vriend! waartoe zijt gij hier!" Die wilde Hij nog in zijn wanbedrijf als in het hart aanspreken en vertederen. Zo bedoelt Jezus niets dan liefde.

En nu is een gelovige één plant met Hem door het geloof, één met Hem. Wat moet er nu voor de dag komen? Dat het geloof, waardoor wij één zijn met Christus, zich in liefde uitsprekt tot onze naaste, en, gelijk de olie in het vat, door de zon beschenen, door de duigen heen naar buiten komt, zo komt ook de liefde uit het hart van een gelovige, in beoefening tegenover de naaste voor de dag.

Niet er bóven staan! Want dat is een bewijs dat het geloof niet krachtig werkt, maar dat men meer "bekéérd" is dan dat men een gelóvige is.

Dat men meer leeft uit de wetenschap van de weldaden (dat is zus, en dat zo toegegaan), dan dat men in werkelijkheid leeft in de vereniging met Jezus Christus. Want dan treedt niet op de voorgrond mijn bevinding, maar de liefde.

Is er dus geloof, dan moet het vergezeld gaan van de liefde, want anders is het, het rechte niet. Het werk Gods is in alles te onderscheiden, want het werk Gods is naar eerste en tweede Wetstafel. Het wordt dan ook genoemd: gerechtigheid doen. Men geeft God het Zijne: eer, en ook de naaste wat hem toekomt en dat is door de liefde. Zodat men in liefde vermaant, in liefde troost, in liefde de één de ander voorgaat, in liefde handelt zowel in het één als in het ander. Dat vloeit voort uit het geloof, want dat is door de liefde werkend. Dat doet men zowel in het één, als in het ander.

Niet alleen om te troosten, te vermanen, en de één de ander voor te gaan in liefde in geestelijk opzicht, maar dat doet men ook uitwendig, om elkaar te helpen in moeite en ellende, elkander ten dienste te zijn, de helpende hand te bieden en te geven. En loon? LOON?? Liefde vraagt niet om loon. Maar liefde zoekt zich naar buiten toe te uiten.

Als er liefde is, kan men dat als volgt voorstellen: er kan in een fles iets besloten zitten dat aan het gisten is, dan moet de stop al geducht vast op de fles zitten, anders, op een gegeven moment door een schommeling of aanraking: floep, daar gaat hij er af, en de inhoud bruist naar buiten. Zó is het met de liefde. Die zoekt een uitweg. Die kijkt niet: zal ik dat doen, en dan doet een ander zó? Daar vraagt de liefde niet naar. Wel stelt de liefde prijs op: wederliefde. Kijk, dat is op zijn plaats. Dan zingen zij:

Ai ziet, hoe goed, hoe lieflijk is 't dat zonen,
van 't zelfde huis, als broeders, samenwonen,
Daar 't liefdevuur niet wordt verdoofd,...

Maar men doet geen werk der liefde, opdat men wederliefde zou hebben, maar omdat de liefde zich moet uitspreken, die móet zich uiten. Zij neemt, als met open armen, wel wederliefde in ontvangst, maar dat is dan in tweede instantie. Dat is een tweede zaak.

Laten wij dat dan steeds op het oog hebben, en steeds voor ogen houden. Het is dus onmogelijk dat wie Christus door waar geloof worden ingeplant niet zouden voortbrengen vruchten der dankbaarheid.

Nu vloeit de dankbaarheid als vanzelfsprekend voort, uit de liefde die God bewijst, en de dankbaarheid is als de vrucht van het waarachtig geloof. Dat spreekt zich uit in de liefde. Wordt nu de liefde gemist, is dat er niet, dan is de zaak niet in het reine. Dan mag er zijn van wetenschap, maar is er niet het geloof werkende als door het vuur des Geestes.

Geloofswetenschap herbergt op zichzelf wel de liefde in zich, maar is niet van dien aard dat het zich in ontwikkeling met kracht naar buiten openbaart. Dat doet het geloof wèl, wanneer het onder het vuur des Geestes, in het gemoed werkt. Zodat het daaruit is, dat, waar de liefde bij iemand werkt, die wil dienen. En een dienende gaat staan beneden een ander, zowel beneden de één als beneden de ander.

Hoe? Om dan zo te worden, dat men helemaal gaat overhellen naar de wereld? Neen, wij staan niet bóven de wereld, maar wij behoeven met de wereld niet mee te doen! Een waar gelovige staat er dus niet boven, want alleen de genáde maakt onderscheid tussen mensen en mensen. Dus gaat een gelovige zelfs beneden een wereldling staan, om als het kan hen te dienen en als het mogelijk is, hen mee te trekken uit de wereld, die kant op:

Kom, ga met ons, en doe als wij.
Jeruzalem, dat ik bemin,
wij treden uwe poorten in; ...

Immers, die in de wereld leeft, heeft ook een ziel voor een eeuwigheid, en ... verwacht van degenen die een belijdenis hebben, en over genade en God en Zijn werken spreken. Daar hebben zij waarlijk verwachting van, en slaan er nauw het oog op. Letten niet alleen op woorden, maar zien in het bijzonder naar de werken. Nu is het de bedoeling, gelijk de catechismus ons ook leert, dat door onze handel en wandel ook onze naaste (dat is dan ook degene, die in de wereld leeft) voor Christus gewonnen worde.

Eertijds leefde Bunyan ook in de wereld en hoorde toen op een keer een paar oude vrouwen praten over God en Zijn werken. Jonge, jonge, wat waren die mensen gelukkig. Dat is mede de aanleiding geworden waardoor er bij hem aan het werken ging, wat hij van die mensen gehoord had. Zo kan het zijn, dat soms alleen al het doen en het laten - zelfs nog niet eens een woord, maar doen en laten - van een kind Gods, bij wie het hart bezet is met geloof en waar werken der liefde zijn, dat daardoor de naaste voor Christus gewonnen wordt.

Bedenken wij dus allen, dat, als God door Zijn Geest in ons het zielzaligend geloof werkt, dat dat niet alleen voor onszelf is. Wel is het in de eerste plaats voor onszelf, opdat wij door het geloof zalig gemaakt zouden worden. Maar het is ook, opdat wij hier getuigen zouden zijn van Christus, opdat wij zouden zijn tot lichtende voorbeelden. Daarom wordt de kerk hier genoemd: "een stad boven op een berg liggende" of als: "een licht op een kandelaar", opdat ook daardoor de kerk en gemeente Gods worde uitgebreid.

De vrucht wijst dus ook uit dat de boom goed is, en de vrucht werpt ook verder vrucht van zich, tot spijt van heel de macht der hel, maar tot eer van Christus en bevordering van het rijk van Christus.

Dat God het gesprokene aan ons heilige (ik moet afbreken) en dienstbaar stelle. Dat dit korte woord van Paulus dan een les voor ons zij om te verstaan wat de rechte weg is, zowel tot onze zaligheid als tot Gods eer en tot nut en welzijn van onze naaste, opdat de Naam Gods nog uit alles verheerlijkt en geprezen worde. Amen.

Slotzang:

Psalm 133: 3

Waar liefde woont, gebiedt de HEER den zegen,...

Zegen: Gaat voorts heen in vrede en ontvangt de zegen des HEEREN:

De genade van onze Heere Jezus Christus, de liefde Gods des Vaders, en de troostvolle gemeenschap des Heiligen Geestes zij en blijve met u allen. Amen.